

การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี THE LEARNING STYLE OF STUDENTS STUDY IN THE HIGH SCHOOL CHANTHABURI PROVINCE

ธีรพงษ์ จันเปรียง¹ เจนวิทย์ วารีบ่อ² และ วิวัฒน์ เพชรศรี³

Theerapong Janprieng, Janewit Wareebor and Wiwat Petsri

Article History

Received: 14-05-2024; Revised: 04-09-2024; Accepted: 05-09-2024

<https://doi.org/10.14456/issc.2024.63>

บทคัดย่อ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี พบว่า 1) ผู้เรียนรู้ทางสายตา ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ แผนผัง สไลด์ วิดีโอ และวีดิทัศน์ เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้น 2) ผู้เรียนรู้ทางโสตประสาท พบว่า ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจ อธิบาย และเล่าเรื่องเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน 3) ผู้เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก พบว่า ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้การทดลองและทำกิจกรรมกลุ่ม เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ และค้นหาความรู้ด้วยตนเอง และผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี จำนวน 398 คน ซึ่งแบ่งรูปแบบการเรียนรู้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ (ก) ความถนัดที่เกิดจากการได้ยิน รูปแบบ (ข) ความถนัดที่เกิดจากการดู และ รูปแบบ (ค) ความถนัดที่เกิดจากการลงมือทำ พบว่า ความถนัดที่เกิดจากการดูมากที่สุด จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84 รองลงมา คือ ความถนัดที่เกิดจากการลงมือทำ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.99 และความถนัดเกิดจากการได้ยินมีจำนวนน้อยที่สุด 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17

คำสำคัญ: การศึกษา; รูปแบบการเรียนรู้; นักเรียน

ABSTRACT

The results of the study of the current condition of learning management that promotes learning styles of students at the high school level in Chanthaburi province found that 1) Visual learners teachers organize

¹⁻³อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Lecturer, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail: theerapong.j@rbu.ac.th *Corresponding author

learning using teaching media that are pictures, diagrams, slides, videos, and videos, emphasizing that students gain knowledge and understanding from observing what is happening. 2) Auditory learners found that teachers design learning management. Discussion and exchange of knowledge together to stimulate interest, explain and tell stories connecting content to everyday situations. 3) Kinesthetic learner found that teachers organize learning by using experiments and group activities. Emphasis is placed on students learning by doing and searching for knowledge by themselves. and the results of the study of the learning styles of 398 students at the high school level in Chanthaburi province, which divided the learning styles into 3 styles: style (a) aptitude that comes from hearing, style (b) aptitude that comes from watching and form (c) aptitude that comes from doing. It was found that aptitude that comes from watching is the most, totaling 190 people, accounting for 48.84 percent, followed by aptitude that comes from There were 140 people doing it, accounting for 35.99 percent, and the least amount of aptitude stemming from hearing was 59 people, accounting for 15.17 percent.

Keywords: Education; Learning style; Student

1. บทนำ

รูปแบบการเรียนรู้ ของผู้เรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนเห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมีกระบวนการรับรู้ กระบวนการคิด ประสบการณ์เดิม พฤติกรรม บุคลิกลักษณะรวมทั้งบริบทและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ถึงความสำคัญของการศึกษาที่รัฐต้องดำเนินการให้กับประชาชน คือ ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งจะเป็แผนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษาฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่กล่าวถึง ด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ ซึ่งการเรียนรู้ นอกห้องเรียนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของนักเรียนสอดคล้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ

โอกาส ความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้นิยามการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่าเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ซึ่งนักการศึกษาคนสำคัญชื่อ Coombs and Ahmed (1974) ได้ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลแสวงหาและรับความรู้ ทักษะ ทศนคติความเข้าใจที่กระจำจัดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคล อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เติมเต็มความต้องการของมนุษย์ที่แสวงหาการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนในระบบโรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้นได้ในทุกที่ ทุกเวลา เรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต่าง ๆ สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้เฉพาะด้านและสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ความรู้อื่นได้อย่างหลากหลาย เป็นการส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบตลอดชีวิต สรุปได้ว่าการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน การเขียน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การที่ผู้เรียนจะมีความรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นผลมาจากลีลาการเรียนรู้หรือความถนัดในการเรียนรู้นั้นเอง สอดคล้องกับแนวคิด พิรเทพ รุ่งคุณากร (2560) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความถนัดจากการได้ยิน ความถนัดจากการดู และความถนัดจากการลงมือทำเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เนื่องจากมีความสอดคล้องกับลักษณะการรับรู้ กระบวนการทางสติปัญญา สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของบุคคลนั้น ลีลาการเรียนรู้ได้รับการจำแนกออกเป็นแบบต่าง ๆ แตกต่างกัน ขึ้นกับทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิด ที่ผู้จำแนกยึดเป็นเกณฑ์ในการจำแนก ลีลาการเรียนรู้ เครื่องมือวัดลีลาการเรียนรู้ ความเข้าใจในลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียนสามารถช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีลักษณะหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน การที่ครูผู้สอนได้รู้ว่ามีลีลาการเรียนรู้เป็นแบบใด ย่อมมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของพวกเขา ให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างดีที่ที่สุดเท่าที่นักเรียนจะทำได้

จากการจัดการศึกษาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงมีความสำคัญ นักเรียนจะได้รับประโยชน์สูงสุด โดยมีการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

3. การทบทวนวรรณกรรม

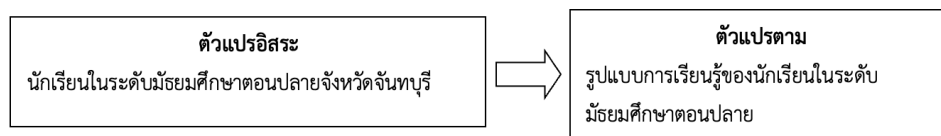
บราวน์ (Brown, 2000) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ ว่าเป็นวิธีการที่เราเรียนรู้สิ่งหนึ่งเป็นปกติ และวิธีที่เราใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งการเลือกวิธีดังกล่าว ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงที่ไม่สามารถแยกแยะได้ระหว่างบุคลิกภาพและสติปัญญา การเชื่อมโยงนี้ หมายถึงลีลาปริชานหรือวิธีเฉพาะที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ในการเรียนรู้ภาษา ดังนั้น รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง วิธี

การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทิศนา ขัมมณี (2560) ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ เป็นลักษณะหรือวิธีการเรียนหรือวิธีการคิดหรือวิธีการแก้ปัญหา ที่บุคคลชอบหรือมีความถนัดในการใช้เป็นประจำ หรือใช้เป็นส่วนใหญ่ในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เนื่องจากมีความสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ กระบวนการทางสติปัญญา สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ของบุคคลนั้น ราชบัณฑิตสถาน (2560) ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะรูปแบบที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ในบริบทของการเรียน รูปแบบการเรียนรู้มีความหมายเช่นเดียวกับลีลาปริชาน เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะของการคิด การแสดงออก และการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย รูปแบบการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนสามารถเสนอแนะหรือฝึกฝนให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากการเรียนในบางเรื่องหรือบางหัวข้อจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนรู้เฉพาะแบบจึงจะได้ผล

3. กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวความคิดในการวิจัย



4. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 389 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเงื่อนไขในการเลือก คือ เป็นนักเรียนซึ่งเรียนกับครูที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ในส่วนของการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีของ Cochran's (1977) Cited in rahman (2023) กรณีไม่ทราบจำนวนประชากร และตัวแปรมีค่า 0.1 (ซึ่งตรงกับแบบประเมินลีลาการเรียนรู้) จากสูตร

$$N_0 = \frac{t^2 * pq}{d^2}$$

ผลการคำนวณของ Cochran's จากสูตรดังกล่าว พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย จำนวน 385 คน ทั้งนี้จากกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าผู้ให้ความร่วมมือในการทำแบบประเมินจำนวน 389 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ประเภทกึ่งโครงสร้าง โดยมีข้อคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ 1) ข้อคำถามเกี่ยวกับการเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนได้ดีที่สุดจากการฟัง (Hearing) 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับการเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนได้ดีที่สุดจากการมอง การดู (Seeing) และ 3) ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนได้ดีที่สุดจากการสัมผัสการลงมือทำและการเคลื่อนไหว (Touching doing and moving)

2.2 แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ของรัตติกกร ภิรมย์โคร่ง (2563) ซึ่งมีจำนวน 14 ข้อ ข้อละ 3 ตัวเลือก คือ ก ข ค เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ไม่มีผิด-ถูก ผลของการตอบคำถามแต่ละข้อจะถูกนำมาแปลความหมายว่า นักเรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้แบบใดเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนให้ตรงตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งคะแนนรวมแต่ละข้อมีความหมาย ดังนี้ ข้อ ก หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการฟัง (Hearing) ข้อ ข หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการมอง การดู (Seeing) ข้อ ค หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Touching doing and moving) คะแนนรวมที่ได้สูงสุดแสดงว่านักเรียนมีความถนัดในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ (Learning style) ข้อนั้นมากที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ประเภทกึ่งโครงสร้าง

3.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของการวิจัย

3.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากข้อ 3.1.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ทั้ง 3 ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.1.3 ทดสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับสมาชิกของประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน พบว่า ทั้ง 5 คน เข้าใจข้อคำถามได้ตรงตามประเด็น ตรงตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม

3.1.4 ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำแบบประเมินลีลาการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้นำแบบประเมินลีลาการเรียนรู้ของรัตติกกร ภิรมย์โคร่ง (2563) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.2.2 นำแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้จากข้อ 3.2.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของรูปแบบการเรียนรู้โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ทั้ง 14 ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์กับคณะกรรมการมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนศรียานุสรณ์ โรงเรียนเบญจมานุสรณ์ โรงเรียนสอยดาววิทยา และโรงเรียนท่าใหม่พลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล

4.3 ติดต่อครูที่ผู้วิจัยเลือกและสมัครใจให้สัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อทำการนัดหมายสัมภาษณ์

4.4 หลังจากสัมภาษณ์ครูเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ครูเพื่อให้นักเรียนทำแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้ การตอบแบบประเมินเป็นไปด้วยความสมัครใจ

4.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสำรวจมาบันทึกรายละเอียดทั้งหมด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี ด้วยการวิเคราะห์ข้อความ (Content analysis)

5.2 วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) ซึ่งพิจารณาดังนี้ แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้มีทั้งหมด 14 ข้อคำถาม ในแต่ละข้อคำถาม มี 3 ตัวเลือก ข้อ ก หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการฟัง ข้อ ข หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการมอง การดู ข้อ ค หมายถึง เรียนได้ดีที่สุดจากการสัมผัสการลงมือ ทำและการเคลื่อนไหว หากนักเรียน เลือก ก จำนวน 8 ข้อ เลือก ข จำนวน 4 ข้อ และเลือก ค จำนวน 2 ข้อ หมายความว่า นักเรียน คนดังกล่าว เรียนได้ดีที่สุดจากการฟัง และสามารถจัดลำดับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนคนดังกล่าวได้ คือ ก ข ค

5. ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน และสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดชั้นเรียนหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ผู้เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีถ้าเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง หรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว

การจัดการเรียนรู้ของครู

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี ประเภทที่ 1 ผู้เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) ซึ่งเป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีถ้าเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง หรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว พบว่า ครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ แผนผัง สไลด์ VDO และแบบจำลองและวีดิทัศน์ เพราะคนกลุ่มนี้จะสามารถจินตนาการและวาดภาพในความคิดได้ดี โดยจะเน้นให้ผู้เรียนได้ความรู้ความเข้าใจจากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นแบบจำลองและวีดิทัศน์ หรือ รูปภาพ และครูอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม

ประเภทที่ 2 ผู้เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้ฟังหรือได้พูด

การจัดการเรียนรู้ของครู

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี ประเภทที่ 2 ผู้เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้ฟังหรือได้พูด พบว่า ครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เริ่มจากครูผู้สอนกำหนดหัวข้อหรือประเด็นปัญหาเพื่อกระตุ้นความสนใจ อธิบาย เล่าเรื่องเชื่อมโยง

กับเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จากนั้นร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และขยายความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ประเภทที่ 3 ผู้เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic learner) เป็นพวกที่เรียนโดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหว และร่างกาย จึงสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีหากได้มีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

การจัดการเรียนรู้ของครู

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี ประเภทที่ 3 ผู้เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic learner) เป็นพวกที่เรียนโดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหว และร่างกาย จึงสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีหากได้มีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน พบว่าครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้การทดลอง การลงมือทำและกิจกรรมกลุ่มซึ่งจะเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาด้วยการใช้ทักษะลงมือปฏิบัติ ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนได้เรียนรู้ทั้งกระบวนการการสอนแบบเนื้อหาและได้ลงมือปฏิบัติ มีการสอดแทรกความรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนการสอนพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยแบบประเมินลีลาการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งรูปแบบการเรียนรู้เป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ รูปแบบ ก ความถนัดที่เกิดจากการได้ยิน รูปแบบ ข ความถนัดที่เกิดจากการดู และ รูปแบบ ค ความถนัดที่เกิดจากการลงมือทำ ซึ่งผลการวิเคราะห์นำเสนอในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1

จำนวน และร้อยละ จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ (3 รูปแบบหลัก)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับ
ความถนัดจากการได้ยิน	59	15.17	3
ความถนัดจากการดู	190	48.84	1
ความถนัดจากการลงมือทำ	140	35.99	2
รวม	389	100.00	

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี มีรูปแบบการเรียนรู้ ความถนัดจากการดูมากที่สุด จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84 รองลงมา คือ ความถนัดจากการลงมือทำ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.99 ส่วนความถนัดจากการได้ยินมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นรูปแบบการเรียนรู้ 3 ประเภทหลักของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการพิจารณาจัดกลุ่มอย่างคร่าว ๆ ว่านักเรียนแต่ละคนถนัดเรียนรู้ในรูปแบบใด แต่ตามสภาพการณ์จริงการนำผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2 ไปใช้งานย่อมขาดความยืดหยุ่น เพราะว่าการจัดชั้นเรียนในปัจจุบันมีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่มตามทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละโรงเรียนก็จะมีนักเรียนในแต่ละรูปแบบการเรียนรู้ปะปนกัน ไม่สามารถระบุโครงสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงจำแนกรูปแบบการเรียนรู้เป็น 6 กลุ่มย่อย ซึ่งพิจารณาจากความสัมพันธ์ลำดับความถนัดการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนมาจัดกลุ่มดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

จำนวน และร้อยละ จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ (6 กลุ่มย่อย)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับ
ก ข ค	29	7.46	6
ก ค ข	30	7.71	5
ข ก ค	86	22.11	3
ข ค ก	104	26.74	2
ค ก ข	31	7.97	4
ค ข ก	109	28.02	1
รวม	389	100.00	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี มีรูปแบบการเรียนรู้ในกลุ่มที่ถนัดจากการลงมือทำ ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการดู แต่ไม่ค่อยถนัดจากการได้ยิน (ค ข ก) มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.02 รองลงมา คือ กลุ่มที่ถนัดจากการดู ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการลงมือทำ แต่ไม่ค่อยถนัดจากการได้ยิน (ข ค ก) คิดเป็นร้อยละ 26.74 และกลุ่มที่ถนัดจากการดู ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการได้ยิน แต่ไม่ค่อยถนัดจากการดู (ข ก ค) คิดเป็นร้อยละ 22.11 ส่วนกลุ่มที่ถนัดจากการได้ยิน ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการดู แต่ไม่ค่อยถนัดจากการลงมือทำ (ก ข ค) มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46

6. อภิปรายผล

ในส่วนของการอภิปรายผล ผู้วิจัยทำการอภิปรายตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ซึ่งสามารถที่จะแบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี และ 2) การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี

ประเด็นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประเภทของการเรียนรู้ 3 ได้แก่ ประเภทที่ 1 ผู้เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) ซึ่งเป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีถ้าเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง หรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว ประเภทที่ 2 ผู้เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้ฟังหรือได้พูด ประเภทที่ 3 ผู้เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic learner) เป็นพวกที่เรียนโดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหว และร่างกาย จึงสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีหากได้มีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนมีวิธีการของตนเอง อันเกิดจากสภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของแต่ละบุคคล สิ่งที่คุณเรียนได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ของตนเอง

จากการศึกษาความสำคัญของ รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนเข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีกระบวนการรับรู้ กระบวนการคิด ประสบการณ์เดิม พฤติกรรม บุคลิกลักษณะรวมทั้งบริบทและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจ ผู้เรียน เข้าใจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

แต่ละคน ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่พัฒนาขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2560) ได้สรุปความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) การที่ผู้สอนตระหนักถึงธรรมชาติที่แตกต่างกันของผู้เรียน เข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน อันเนื่องมาจากการมีกระบวนการรับรู้ กระบวนการคิด ประสบการณ์เดิม พฤติกรรม บุคลิกลักษณะ รวมทั้งบริบทและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้สอน เข้าใจผู้เรียน เข้าใจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน 2) การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยวิธีการที่ชอบหรือถนัด เหมาะสมกับธรรมชาติของตน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ใช้เวลาน้อยลง มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น มีความสุข ในการเรียนรู้ มีความวิตกกังวลน้อยลง เข้าใจและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้มากขึ้น เกิดความมั่นใจในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนจำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่ตน ไม่ชอบ ไม่ถนัด อาจเกิดปัญหาและความยุ่งยากในการเรียนรู้ตามมา เช่น การไม่เข้าใจบทเรียน จดจำ สิ่งที่ไม่ได้ ประสบกับความเหนื่อยยากกว่าจะประสบความสำเร็จ เรียนรู้ได้ช้า พัฒนาตนเองได้ ไม่เต็มศักยภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการที่ช่วยให้ตนเรียนรู้ได้ดีที่สุด นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดแล้วยังเป็นการช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการเรียนรู้่อีกจำนวนมาก 3) ความเข้าใจในลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้สอนเห็นจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคนทำให้สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้และช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม เช่น ผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์มองเห็น (Visual learning) ผู้สอนควรฝึกเรื่องการอ่าน ฝึกการหาคำสำคัญ (Key word) การทำผังความคิด (Mapping) และการทำบันทึกย่อ การที่ผู้สอนให้ความช่วยเหลือพิเศษ ในการขจัดจุดอ่อนของผู้เรียนตั้งแต่ต้น นอกจากจะช่วยป้องกันไม่ให้เป็นปัญหาใหญ่ในภายหลังแล้ว ยังส่งผลต่อการเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกด้วย 4) ผู้สอนมีรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งผลกระทบต่อลีลาการสอนด้วย ผู้สอนชอบเรียนด้วยวิธีใดก็มักจะใช้ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยวิธีนั้น ดังนั้นผู้เรียนที่มีลีลาการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้สอนจึงได้รับประโยชน์เต็มที่ แต่ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากรูปแบบการสอนซึ่งสะท้อนรูปแบบการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่ชอบ ผู้เรียนกลุ่มนั้นก็จะเสียเปรียบและเสียประโยชน์ ดังนั้นการที่ผู้สอนตระหนักถึงความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและปรับการสอนของตนให้ตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นการช่วยพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน 5) การที่ผู้เรียนได้ทราบว่าตนเองเรียนรู้ได้ดีแบบใด อะไรเป็นจุดเด่น อะไรเป็นจุดอ่อนของตนเองก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวในการเรียนรู้หรือดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี เช่น ถ้ารู้ว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ถนัดการใช้สมองซีกขวา ก็ควรที่จะเตรียมตัวอ่านเรื่องที่จะเรียนมาล่วงหน้าเพื่อเวลาเรียนจะได้อ่านวิเคราะห์รายละเอียดได้ดีขึ้น หรือหากรู้ว่าตนเรียนได้ดีด้วยวิธีใดก็สามารถปรึกษาผู้สอนขอปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนได้

ผู้สอนทุกคนล้วนทราบกันดีว่าผู้เรียนแต่ละคนที่เราสอนล้วนมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกนิสัย ความชื่นชอบ ความคิด ทักษะ ความไวต่อการเรียนรู้ หรือแม้แต่วิธีการเรียนรู้ที่พวกเขาถนัดก็ล้วนแตกต่างกัน ผู้เรียนบางคนอาจจะต้องทำให้เห็นเนื้อหาเป็นภาพ ถึงจะเข้าใจมากที่สุด ผู้เรียนบางคนอาจจะต้องฟังหรือพูดถึงจะเข้าใจมากที่สุด ผู้เรียนบางคนอาจจะต้องเขียนบันทึกหรืออ่านถึงจะเข้าใจมากที่สุด ผู้เรียนบางคนอาจจะต้องลงมือทำด้วยตัวเองถึงจะเข้าใจมากที่สุด ซึ่งหากผู้สอนสามารถวางแผนและปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เข้ากับวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกันนี้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความเข้าใจและจดจำในเนื้อหาวิชาการที่เราต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้นอย่างแน่นอน

ประเด็นที่ 2 การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดจันทบุรีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี มีรูปแบบการเรียนรู้ ความถนัดจากการดูมากที่สุด จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84 รองลงมา คือ ความถนัดจากการลงมือทำ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.99 ส่วนความถนัดจากการได้ยินมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.17 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ 3 ประเภทหลักของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดจันทบุรี

ซึ่งเป็นการพิจารณาจัดกลุ่มอย่างคร่าว ๆ ว่านักเรียนแต่ละคนถนัดเรียนรู้ในรูปแบบใด แต่ตามสภาพการณ์จริงการนำผลการวิจัยไปใช้งานย่อมขาดความยืดหยุ่น เพราะการจัดชั้นเรียนในปัจจุบันมีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่มตามทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละโรงเรียนก็จะมีนักเรียนในแต่ละรูปแบบการเรียนรู้ปะปนกัน ไม่สามารถระบุโครงสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงจำแนกรูปแบบการเรียนรู้เป็น 6 กลุ่มย่อย ซึ่งพิจารณาจากความสัมพันธ์ลำดับความถนัดการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน มีรูปแบบการเรียนรู้ในกลุ่มที่ถนัดจากการลงมือทำ ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการดู แต่ไม่ค่อยถนัดจากการได้ยิน (ค ข ก) มากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.02 รองลงมา คือ กลุ่มที่ถนัดจากการดู ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการลงมือทำ แต่ไม่ค่อยถนัดจากการได้ยิน (ข ค ก) คิดเป็นร้อยละ 26.74 และกลุ่มที่ถนัดจากการดู ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการได้ยิน แต่ไม่ค่อยถนัดจากการดู (ข ก ค) คิดเป็นร้อยละ 22.11 ส่วนกลุ่มที่ถนัดจากการได้ยิน ซึ่งก็พอเรียนรู้ได้จากการดู แต่ไม่ค่อยถนัดจากการลงมือทำ (ก ข ค) มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46 ซึ่งสอดคล้องกับ Tileston (2005) นักจิตวิทยาที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของมนุษย์ พบว่า มนุษย์สามารถรับข้อมูลโดยผ่านเส้นทาง การรับรู้ได้ 3 ทาง คือ 1) การรับรู้ทางสายตาโดยการมองเห็น (Visual preceptors) การรับรู้ทางโสตประสาทโดยการได้ยิน (Auditory preceptors) และการรับรู้ทางร่างกายโดยการเคลื่อนไหวและการรู้สึก (Kinesthetic preceptors) ซึ่งสามารถนำมาจัดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 ผู้เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีถ้าเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง หรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว เวลาจะนึกถึงเหตุการณ์ใด ก็จะนึกถึงภาพเหมือนกับเวลาที่ดูภาพยนตร์ คือ มองเห็นเป็นภาพที่สามารถเคลื่อนไหวจนฉายหนังได้ เนื่องจากระบบเก็บความจำได้จัดเก็บสิ่งที่เรียนไว้เป็นภาพ ลักษณะของคำพูดที่คนกลุ่มนี้ชอบใช้ เช่น “ฉันเห็น” หรือ “ฉันเห็นเป็นภาพ” ผู้เรียนรู้ได้ดีทางสายตาควรเลือกเรียนทางด้านสถาปัตยกรรม หรือด้านการออกแบบ อาชีพที่สอดคล้องกับผู้เรียนรู้ได้ดีทางสายตา ได้แก่ อาชีพหมั้นทนาย วิศวกร หรือแพทย์หมอผ่าตัด เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ผู้เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory learner) เป็นพวกที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้ฟังหรือได้พูด จะไม่สนใจรูปภาพ ไม่สร้างภาพ และไม่ผูกเรื่องราวในสมองเป็นภาพเหมือนพวกที่เรียนรู้ทางสายตาแต่ชอบฟังเรื่องราวซ้ำ ๆ และชอบเล่าเรื่องให้คนอื่นฟัง คุณลักษณะพิเศษของคนกลุ่มนี้ได้แก่ การมีทักษะในการได้ยินได้ฟังที่เหนือกว่าคนอื่น ดังนั้นจึงสามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดลออและรู้จักเลือกใช้คำพูด ผู้เรียนที่เป็น Auditory learner จะจดจำความรู้ได้ดีถ้าครูพูดให้ฟังหากครูถามให้ตอบก็จะสามารถตอบได้ทันที แต่ถ้าครูมอบหมายให้ไปอ่านตำราล่วงหน้าจะจำไม่ได้จนกว่าจะได้ยินครูอธิบายให้ฟังเวลาท่องหนังสือก็ต้องอ่านออกเสียงดัง ๆ ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มนี้ได้โดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย แต่ผู้เรียนทางโสตประสาทก็อาจถูกรบกวนจากเสียงอื่น ๆ จนทำให้เกิดความวอกแวกเสียสมาธิในการฟังได้ง่ายเช่นกัน ส่วนในด้านการคิดมักจะคิดเป็นคำพูดและชอบพูดว่า “ฉันได้ยินมาว่า ฉันได้ฟังมา เหมือนกับว่า” พวก Auditory learner มักพบในกลุ่มที่เรียนด้านดนตรี กฎหมายหรือการเมือง ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นนักดนตรี พิธีกรทางวิทยุ โทรทัศน์ นักจัดรายการเพลง นักจิตวิทยานักการเมือง เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ผู้เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic learner) เป็นพวกที่เรียนโดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหว และร่างกาย จึงสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีหากได้มีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ติดต่อกับสิ่งที่เรียน เวลานั้นในห้องเรียนจะนั่งแบบอยู่ไม่สุข นั่งไม่ติดที่ไม่สนใจบทเรียนและไม่สามารถทำใจให้จดจ่ออยู่กับบทเรียนเป็นเวลานาน ๆ ได้ คือให้นั่งเพ่งมองกระดานตลอดเวลาแบบพวก Visual learner ไม่ได้ ครูสามารถสังเกตบุคลิกภาพของเด็กที่เป็น Kinesthetic learner ได้จากคำพูดที่ว่า “ฉันรู้สึกว่า...” ผู้เรียนที่เป็น Kinesthetic learner จะไม่ค่อยมีโอกาสเป็นพวก Visual learner จึงเป็นพวกกลุ่มที่มีปัญหามากหากครูผู้สอนให้ออกไปเล่าเรื่องต่าง ๆ หน้าชั้นเรียน หรือให้รายงานความรู้ที่ต้องนำมาเรียบเรียงและจัดใหม่อย่างเป็นระบบระเบียบ เพราะไม่สามารถจะทำได้ ผู้สอนที่ยังนิยมใช้วิธีสอนแบบเก่า ๆ อย่างเช่นใช้วิธีบรรยายตลอดชั่วโมงจะยิ่ง

ทำให้เด็กเหล่านี้มีปัญหามากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าความรู้สึกของเด็กเหล่านี้ ได้ถูกนำไปผูกโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะ
สิ่งที่ในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ได้ผูกโยงกับอดีตหรือเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึงในอนาคต ครูจึงควรช่วยเหลือพวก Kinesthetic learner
ให้เรียนรู้ได้มากขึ้น โดยการให้แสดงออกหรือปฏิบัติจริง เช่น ให้เล่นละคร แสดงบทบาทสมมติ สาธิต ทำการทดลอง หรือให้พูด
ประกอบการแสดงท่าทาง พวก Kinesthetic learner สาขาวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ ได้แก่ วิชาก่อสร้าง วิชาพลศึกษา และ
ควรประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับงานก่อสร้างอาคารหรืองานด้านกีฬา เช่น เป็นนักกีฬา หรือประเภทที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์งาน
ที่มี การเดิน การรำ และการเคลื่อนไหว เป็นต้น

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
ต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนเข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีกระบวนการรับรู้ กระบวนการคิด
ประสบการณ์เดิม พฤติกรรม บุคลิกลักษณะรวมทั้งบริบทและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจ ผู้เรียน
เข้าใจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาการเรียน
รู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่พัฒนาขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีแนวทางในการที่จะส่งเสริมสนับสนุน ให้ความสำคัญกับรูปแบบการเรียนรู้ที่ชัดเจน
เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
2. เขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเห็นความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนให้ครูผู้สอนมี
แผนสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน
3. สถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของรูปแบบการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย
หลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัดของนักเรียนส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ครู ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าใจพฤติกรรม รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่
เหมือนกัน เข้าใจปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนตระหนักถึงการจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมและกระบวนการ
เรียนการสอน ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน
5. นักเรียน ควรประเมินรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อทราบและเข้าใจในความถนัดของตนเองจะสามารถนำไปสู่การ
เรียนที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเรียน การใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบ
อาชีพในอนาคต
6. ผู้ปกครอง ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมให้ตรงกับความถนัดของนักเรียนก็จะนำไปสู่การ
เรียนรู้ที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรศึกษาผลที่ได้จากการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วนำไปต่อยอดเพื่อศึกษาหากระบวนการจัดการเรียน
รู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

รายการอ้างอิง

- ชนาธิป พรกุล. (2560). *การออกแบบการสอน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). *การสอนจิตวิทยาการเรียนรู้เรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรเทพ รุ่งคุณากร. (2560). *การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รัตติกร ภิรมย์ไกร. (2563). *ลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ประยุกต์*. ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Barrow, Haward S. (1985). *How to Design a Problem Based Curriculum for the Preclinical Years*. Springer Publishing.
- Combs, A. W. (1989). *A theory of therapy: guidelines for counseling practice*. SAGE Publications.
- Conbach, L. J. (1977). *Educational Psychology*. Harcourt Brace Jevanoich Inc.
- Coombs, P. H., & Ahmed, M. (1974). *Attacking Rural Poverty: How Nonformal Education Can Help A Research Report for the World Bank Prepared by the International Council for Educational Development*. Hopkins University
- Piaget, J. (1957). *Construction of reality in the child*. Routledge & Kegan Paul.
- Rahman, M. M. (2023). Sample Size Determination for Survey Research and Non-Probability Sampling Techniques: A Review and Set of Recommendations. *Entrepreneurship, Business and Economics*, 11(1), 42–62.
- Rogers, C. R. (1946). Significant aspects of client-centered therapy. *American Psychologist*. 1, 415-422.
- Tileston, D. W. (2005). *10 Best Teaching Practices*. Corwin Press.